

Indhold

Kalender, side 1	Generalforsamling, referat, side 1
Set & Sket , side 3 Lauget, side 3, Værkstedet, side 4, Tilia, side 5	Redningsveste, side 6
Søfart i oldtiden, side 7	Navne og adresser, side 8
Næste nyhedsbrev, side 8	Opfordring, side 8

Kalender

Medlemsmøder i 2022

Gule Ærter den 5. december. Mere senere.

Alle tirsdage fra den 10. februar, kl. 18:30 - 21

Alle medlemmer er velkomne tirsdage, hvor vi bl.a. arbejder med Loke¹ og forskelligt håndværk.

Generalforsamlingen 7. marts 2022

Referat

1. Valg af dirigent
Hans Lumbye Hansen blev valgt
2. Formandens beretning
Beretning Hjortspring Lauget:

Der har i det forgangne år været aktivitet i lauget gennem hele året, trods Corona lukninger.

Der har faktisk været åbent hver tirsdag eftermiddag, hvilket har givet en del besøgende. Ikke det store antal, men i de 2 Corona år har vi trods alt ligget på ca. 60% af normalen, når man udelader de bestilte besøg.

I løbet af 2021 har vi i bestyrelsen set lidt på vores forsikringsforhold, de er som de skal være i forhold til laugets virke. Det arbejde har rygtet lidt, og har fået andre lignende foreninger i området til at se på deres forsikringer. (Jollmandsgård har til eksempel sparet godt 10.000 kr. årligt fremover.)

Der er blevet arbejdet lidt med lidt vedligehold/forbedringer. Platformen ved Tilia er til eksempel blevet malet med skridsikker maling, Projektorlampen er udskiftet ligesom en let dryppende vandhane.

¹ **Loke** er blevet navnet på den "besværlige" Bjørkebåd.

Vi har også arbejdet med at lave lidt kurser for at prøve at tiltrække nye medlemmer, men det er forsat i støbeskeen og fortsættes i 2022.

Der var ca. 30 til ærtespising. Godt fremmøde, det var rart at opleve for de af bestyrelsen der var til stede.

Vi har været lidt i gang med udsmykning af rundkørslen ved lufthavskrydset, det fortsættes i indeværende år. Det er lidt op ad bakke. Vejdirektoratet er ikke så lette at danse med.

Efter udlejning af teltene til isskulpturfestival i Nordborg er teltene og ”stængerne” til reparation og ny mærkning, så det bliver lettere at pakke dem rigtigt sammen.

Rent praktisk i hverdagen arbejdes der lidt med diverse håndarbejder, lidt historiske ting, og så den svenske Bjørkebåd, ”døbt” Loke. Det går fremad, men ganske langsomt. Det er en længere proces. Der er mange skæve flader der skal passes sammen, og det er endnu ikke kommet så langt, at det er tilpasning med kalkerpapir eller lignende.

Vi har også diskuteret, hvordan vi får fat i ”busgæster” som for eksempel Jolmandsgård. Der skal vi på en eller anden måde have kontakt til de foreninger der arrangerer turene. Det er frivillige foreninger som os, det er ikke busselskaberne. De kører kun. Vi er lidt i gang med udarbejdelse af et skriv til foreningerne.

Kalle Hansen

3. Fremlæggelse af regnskab
Regnskabet blev godkendt
 4. Behandling af indkomne forslag.
Ingen forslag fremsendt
 5. Valg af bestyrelsesmedlemmer iht. §4.
Genvalgt blev alle: John Petersen, Jørn Anders Jørgensen, Lisbeth Simonsen og Åse Ditlefsen Ferrão
 6. Valg af suppleant
Niels Peter Fenger blev genvalgt
 7. Valg af revisor
Jens Herborg blev genvalgt
 8. Fremlæggelse af budget og det årlige (2023) kontingent
 9. Eventuelt
-

Set & Sket

I Lauget

I Mødelokalet

Vores nye brændeovn

Den 15. marts udskiftede vi vores ældgamle, forurenende brændeovn ud med en ny, TermaTech TT 21 på 5 kW nominel effekt.

I værkstedet

Lidt nyt fra Loke

Det går fremad med Loke.

Der er lavet skabeloner til hjælp til fremstilling af "klodser" til udfyldning

Derefter skabelon til klodsen:

Og til sidst brug af skabelon:

Det går langsomt men lige nu sikkert fremad. Det er mange gange på med skabelon, bearbejdning af klods, prøvning af klods i hul i båden. Og sådan fortsættes det.

Kalle

Bast

Tjæret sysnor

Den spundne snor blevet behandlet med trætjære og er nu klar til at blive brugt til at lave de første syninger på midterstykket.

Midterstykket

Midterstykke under genopbygning

Midterstykket er ved at blive samlet. Der bruges de to "vugger" fra Tiliias udstilling i Frankfurt til at holde styr på plankerne.

De to ribbestativer er samlet med to friske svøb af hasselgrene og placeret i bådskaalen. Det hele er, midlertidigt, samlet med plaststrips.

Tilia

Et hjul på Tiliias vogn har været adskilt for at studere konstruktionen med henblik på at undersøge vognens egnethed til at komme i saltvand.

Hjulet blev skruet af gaflen og svejsningen i akslens ene side slebet væk, fælgens skruer blev fjernet så de to halvdele kunne adskilles. Den ene fælgside, samt dæk og slange, kunne nu fjernes, således at lejerne kunne ses.

Tætningen udadtil består af en indfedtet filtrering og lejet er et almindeligt åbent kugleleje med minimal fedtsmøring. I øvrigt var slangen klæbet fast til dækket og så mør at adskillelse ikke var mulig, der blev sat en ny slange i hjulet.

Efter min mening vil vognens hjul kun overleve én gang i havvand!

Ib

Redningsveste doneret af TrygFonden

De oppustede redningsveste

Hjortspringbådens Laug søgte i 2018 TrygFonden om 24 redningsveste af typen »Baltic Compact 100«. Vestene blev bevilliget og indkøbt. De blev benyttet til et par ture på vandet med Tilia hen over sommeren 2018. I efteråret 2018 blev der sendt en besked til alle roklubber i Danmark om at netop denne type vest ikke var sikker og derfor skulle tages ud af brug. Det skyldtes, at det var observeret, at den manuelle udløser model »UML Prosensor Mk 2« angiveligt ikke altid virkede. Det var jo en lidt kedelig opdagelse.

Sikkerhedsudvalget ved Dansk Forening for Rosport gik sammen med fabrikant og leverandør om at undersøge vestene. Der blev testet et antal helt nye veste og brugte veste fra flere klubber. Herunder også afprøvning i vand. Under disse forsøg blev der

ikke fundet nogle systematiske fejl på hverken veste eller udløsermekanisme. Det blev dog konstateret at vestene ikke altid kunne udløse, hvis de ikke var pakket korrekt med »Z-foldet« lunge. På baggrund af dette blev vestene af typen »Baltic Compact 100« med den manuelle udløser igen frigivet.

Hjortspringbådens Laugs veste fra TrygFonden er netop blevet kontrolleret og fundet ok. Alle veste har været pustet op med en luftpumpe for at undgå fugt/skimmel og har holdt luft i 48 timer. Alle CO₂-patroner er kontrolvejret og fundet ok. Vestene opbevares i en kasse i opholdsrummet hvori der findes instruktion i hvordan kontrol og sammenpakning skal udføres. Desuden er der løse kontrolskemaer til fremtidige eftersyn.

Laugets råder tillige over 23 svømmeveste. Disse veste har alle en normeret opdrift på 65N. Det er tilstrækkeligt til at holde en god svømmer flydende, indtil hjælpen ankommer. Men mængden af tøj kan dog bevirke at der kræves mere opdrift. Vestene af typen »Baltic Compact 100« har en normeret opdrift på 100N.

Vigtig viden er dog at vestene kun er sikre ved korrekt brug. Vesten fra Trygfonden er valgt med manuel udløser for at sikre, at vesten ikke udløses ved et uheld, hvis der kommer vand i Tilia. Vesten blæses op med stor kraft og vil kunne gøre skade, hvis den er placeret et u hensigtsmæssigt sted i båden. Til gengæld har de ingen opdrift, hvis de ikke udløses. Det betyder at falder en person over bord, er det meget vigtigt at resten af besætningen er opmærksom på, om vedkommende kan udløse vesten. Hurtig hjælp til at få vesten aktiveret er påkrævet. Og det er vigtigt, at alle ved det, så der hjælpes hurtigt. Opdriften på 100N anføres at kunne vende en bevidstløs person i det fleste tilfælde, men beskrives dog i Søsportens Sikkerhedsråds pjece som »begrænset«. Skal det være sikkert at vesten kan vende en bevidstløs person, skal opdriften være 150N eller mere. Især hvis personen er iført kraftigt tøj. **»Kun en tåbe frygter ikke havet«.**

	<p>50 N Redningsveste</p> <p>Vesten bør kun anvendes i beskyttede farvande og kun af gode svømmere. Hjælpen bør altid være i nærheden. Vestene kan ikke redde personer, der er bevidstløse. Vestene er uegnede til børn under 30 kg.</p>
	<p>100 N Redningsveste</p> <p>Vestene bør kun anvendes i farvande nær kysten og har kun begrænset mulighed for at vende en person i vandet.</p>
	<p>150 N Redningsveste</p> <p>Vestene kan anvendes i alle situationer, og vil altid vende en bevidstløs person i vandet. Dog vil der være begrænset mulighed for dette, hvis personen er iført kraftigt vandtæt sejlerøj.</p>
	<p>275 N Redningsveste</p> <p>Vesten er udviklet til havsejlad og er klar til at udfordre de mest ekstreme situationer. Vesten vil omgående vende en bevidstløs person i vandet – også hvis personen er iført kraftigt vandtæt sejlerøj.</p>

Oversigt over redningsveste

Garnfarvning

Planter hængt til tørre

De høstede planter har hængt i værkstedet fra høsten sidste efterår og birkene har beriget værkstedet med deres gode duft. Gåseurtene er hakket i småstykker og rejnfanene er adskilt i blade og blomster. Turen til birkene kommer nok inden dette Nyhedsbrev modtages.

Indlæg uden forfatternavn, er skruet sammen af Ib Stolberg-Rohr.

Sønderjyllands søfart i oldtiden

Dette er titlen på et foredrag, som Flemming Rieck holdt i Museum Sønderjylland i Haderslev tirsdag den 29. marts. Undertegnede havde lejlighed til at hører dette foredrag og det følgende er et kort resume.

For cirka 8000 år siden så landskabet i Nordeuropa meget anderledes ud end i dag. Denne periode kaldes fastlandstiden og her var England landfast med resten af Europa. I området var der en del floder, som sikkert har været benyttet som transportveje. Men vi har ikke megen kendskab til skibsfarten på dette tidspunkt. I Holland er der dog fundet en stammebåd af fyrretræ, som er fra denne periode. Træ har sikkert været et foretrukne materiale til skibsbygning. Fartøjer af skind eller bark er sikkert kun bygget, hvor træ har været sparsomt tilgængeligt. Af andre fund fra dette tidspunkt kan nævnes en harpun, som tyder på, at man har jaget store dyr fra både.

I tidens løb steg vandstanden og fastlandet mellem England og Europa blev oversvømmet og findes nu på bunden af Nordsøen. Men stigningen af vandstanden foregik over en lang periode og bosætningerne har tilpasset sig til forholdene efterhånden som de fandt sted. Mange har bosat sig nær kysten, hvilket giver mulighed for transport ad vandvejene samt at ernære sig ved fiskeri og jagt på havfugle. Mange bopladser fra denne periode er i dag oversvømmede, men er kendte gennem marinarkæologiske undersøgelser. Flere steder har man fundet rester af stammebåde. Eksempler er Tybrind Vig, Gudsø Vig, Haderslev og Flensborg Fjord.

Fra yngre stenalder kendes fund af de såkaldte skolæstøkker. De er af et materiale, som ikke findes i det nordlige. Handelsvejene har sikkert foregået ad floderne, hvilket indikerer skibsfart. Flint var på dette tidspunkt en stor eksportvare og dansk flint er fundet adskillige steder. Søfart har derfor været væsentlig for denne handel. En særlig type af rødlig flint er naturligt forekommende på Helgoland og kun der. Redskaber af denne type flint er imidlertid fundet adskillige steder. Det vidner om transport ad søvejen. Hvilke typer af fartøjer, som har været benyttet, vides ikke. Der er endnu ikke fund af større fartøjer fra stenalderen.

Fra omkring 1800 år f. Chr. begynder genstande af bronze at forekomme blandt fundene. De nødvendige malme til fremstilling af dette metal findes ikke i Danmark og metallet må derfor være importeret. Det er sandsynligt, at handelen overvejende har foregået ad Europas floder. Mange genstande er fundet og det er grunden til, at man kalder den følgende periode for bronzealderen. De fleste af de fundne genstande er dog ret små, og man vurderer, at den samlede kendte mængde bronze, som har fundet vej til Danmark, ville kunne fragtes i 2-3 både. Man kan se, at en del af de fundne genstande stammer fra forskellige lande i Europa, blandt andet fra Ungarn. Der er mange tegn på, at der har været en stor søfart i bronzealderen. Kendt er således de mange hellerristninger, som findes i Bohuslen og på Bornholm. Her er afbildet store skibe med mange mands besætning. Ligeledes er der afbildet skibe på flere af de fundne bronzegenstande. Et kendt eksempel er Rørby-sværdet, hvor der er en afbildning af et skib, som ligner fartøjer, som forekommer i hellerristningerne. Bådfund fra bronzealderen er sparsomme. Det største er en 12 meter lang stammebåd, som er fundet i Varpelund.

Omkring 500 år før Chr. begyndte jern at komme i brug og den følgende periode kaldes følgelig for jernalderen. Fra denne periode kendes adskillige bådfund. De fleste drejer sig om skibe, som er ofret i hellige moser. Formodningen er, at man på denne måde har takket guderne for at have haft held med at nedkæmpe

en fjende, som kan være kommet ad søvejen. Fra den tidlige jernalder kendes Hjortspring-fundet, som blev udførligt omtalt i foredraget. De fleste af dette nyhedsbrevs læsere formodes dog at være bekendt med dette fund og dets historie, og der skal derfor ikke refereres derom.

Et andet betydeligt fund, som har relation til den sønderjydske søfart, er bådfundene i Nydam mose. Bedst kendt er den store egetræsbåd, som i dag er udstillet på Gottorp Slot. Meget er skrevet om dette fund og skal derfor ikke omtales nærmere her. Der blev dog fundet andre både i mosen. Et af disse fund kaldes den sønderhuggede egetræsbåd. Mens de andre både blev sænket i mosen i nogenlunde hel tilstand, blev denne båd hugget i stykker inden nedsænkningen i mosen, og resterne af den ligger spredt over et stort område. Nogle af disse dele var kendt før krigen i 1864, andre dele er fundne ved nyere udgravninger. Et tredje fartøj omtales som fyrretræsbåden. Den blev fundet inden den omtalte krig, men blev hugget i stykker og anvendt som brændsel af de fjendtlige tropper. Ved de nyere udgravninger har man dog fundet yderligere rester af denne båd. Således kan nævnes det store sideror. Det fremgik under foredraget, at der ikke fandtes fyrretræer i det lokale område, som var store nok til bygning af denne båd.

Det var således et interessant foredrag, som på udmærket vis beskrev udviklingen i den sønderjydske skibsfart op til vikingetiden.

N. P. Fenger

Navne og adresser

	Funktion	Navn	E-mail	
Bestyrelse	Formand	Charlotte Jervelund	formand@hjortspring.dk	
	Næstformand	Jørn Anders Jørgensen	naestformand@hjortspring.dk	
	Kasserer	John Petersen	kasserer@hjortspring.dk	
	Sekretær	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk	
	Øvrige bestyrelse	Ib Stolberg-Rohr		medlem@hjortspring.dk
		Karl Erik (Kalle) Hansen		medlem@hjortspring.dk
Lisbeth Simonsen			medlem@hjortspring.dk	
Service	Redaktion af nyhedsbreve	Niels Peter Fenger	pr@hjortspring.dk	
	Arrangementer og aftaler om besøg	Knud Vagn Valbjørn Tlf. 7445 1583	pr@hjortspring.dk	
	PR		pr@hjortspring.dk	
	Sikkerhedsansvarlig	Charlotte Jervelund	medlem@hjortspring.dk	
	Vagtlisteansvarlig	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk	
	Webmaster	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk	
Adresser	Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg	post@hjortspring.dk	
	Internet	www.hjortspring.dk		

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes tirsdag den 1. november 2022 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 11. oktober 2022. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: pr@hjortspring.dk

Hej Alle medlemmer af Hjortspringbådens Laug

Der modtager Nyhedsbrevet via e-mail. Vi prøver stadig at spare noget porto ved ikke at sende breve. Hvis du har skiftet adresse og/eller telefonnr., bedes du sende en e-mail til nedenstående. Er der nogle spørgsmål er du meget velkommen til at kontakte mig på Laugets mailadresse, som er post@hjortspring.dk

Med venlig hilsen
Hjortspringbådens Laug

v/Kassereren
John Petersen